

Asia: VN/6450/2019

Esitys alueiden kehittämistä ja Euroopan unionin alue- ja rakennepolitiikan rahastoja koskevan lainsäädännön uudistamisesta

I Keskeiset ehdotukset

- **Kommentteja ja näkemyksiä lakiuudistuksen keskeisistä ehdotuksista**

-

II Lakiluonnos alueiden kehittämisestä ja Euroopan unionin alue- ja rakennepolitiikan toimeenpanosta (Toimeenpanolaki)

- **Ovatko lain tarkoitus ja soveltamisalat selkeät? (1 ja 3 §)**

-

- **Ovatko alueiden kehittämisen tavoitteet selkeät ja kestävät pitkällä aikavälillä? (2 §)**

-

Muita huomioita ja kommentteja lukuun 1

-

- **Ovatko viranomaisten vastuut ja roolit selkeästi määritelty?**

-

- **Saako 15 §:stä kokonaiskuvan maakuntien liittojen alueiden kehittämiseen liittyvistä tehtävistä?**

Lakiehdotuksen 15 § mukaan maakunnan liiton tehtävänä on Kuntien aluekehittämismääräysasetyksen 6 §:n mukaisesti vastata maakunnan yleisestä kehittämisestä ja siinä tehtävässä se ”... 6) koordinoi luonnonvarojen kestävää käyttöä ja ilmastomuutoksen torjuntaa sekä laadukkaasti elinympäristön tilaa koskevan suunnittelun yhteistyötä ja vastaa suunnittelun yhteensovittamisesta maakunnan muun suunnittelun kanssa;”

Säännöskohtaisten perustelujen mukaan ”...Tehtävä vastaa sisällöltään voimassa olevan säännöksen 7 kohtaa. Käytännössä liitot laativat eri tahojen kanssa yhdessä esimerkiksi vapaaehtoisia maakunnan energia- ja ilmastostrategioita tai -selvityksiä, joilla edistetään kestävä ja hiilineutraalin kehityksen tavoitteita. Tehtävä liittyy myös maakunnan liiton maankäytön tehtävän hoitamiseen.”

Kielitoimiston sanakirjan mukaan sana koordinoi tarkoittaa järjestää yhteen, saattaa sopuun yhteistoimintaan; rinnastaa.

Lakiehdotus ja sen perustelut jättävät tässä kohdassa paljon tulkinnanvaraa sille, miten maakunnan liiton tulisi luonnonvarojen kestävä käyttöä alueellaan koordinoi. Mm. ELY-keskuksilla, Riistakeskuksella ja Suomen metsäkeskuksella on omaan sektorilainsäädäntöönsä perustuen tehtävänä edistää ja kehittää oman lainsäädäntönsä alaisten luonnonvarojen kestävä käyttöä. Tätä varten on laadittu sektorilakeihin perustuvia kehittämis- ja toimenpideohjelmia kuten esimerkiksi alueelliset metsäohjelmat. Lain perusteluihin tulisi lisätä, että luonnonvarojen koordinaatiotehtävän tulisi sisältää muiden viranomaisten ohjelmien huomioisen maakuntastrategioiden ja -ohjelmien valmistelussa kaikissa maakunnissa. Tämä eteenkin, kun lakiehdotuksen perustelujen mukaan aluekehittämisen resurssit pienenevät ja tavoitteena on lisätä laaja-alaista yhteistyötä maakunnissa.

Perustelujen mukaan koordinaatio koskee myös maakunnan liittojen maankäytön tehtävän hoitamista. Kaavoituksessa sektoriviranomaisilla on paras tieto oman lainsäädäntönsä alaisten luonnonvarojen tilasta, käytöstä ja hoidosta. Lain perusteluihin tulisi lisätä, että jos maakuntakaavoituksella pyritään ohjaamaan muun lainsäädännön ja viranomaisen alaisten luonnonvarojen käyttöä, tulisi se tehdä vahvassa yhteistyössä kyseisten sektoriviranomaisten kanssa. Nykyiset käytännöt eivät kaikilta osin perustu riittävään yhteistyöhön käyttömuotojen yhteensovituksessa.

- **Onko maakunnan yhteistyöryhmän (MYR) rooli, tehtävät ja päätöksenteko selkeästi määritelty? (17, 18 ja 19 §)**

Lain perustelujen mukaan on tarkoituksena, että MYR:in toiminnan ja päätösten valmistelussa on varmistettu riittävä asiantuntemus eri hallinnonalojen toimintojen osalta alueen kehittämisen yhteensovittamiseksi. Metsien hyödyntämisellä on suuri merkitys alueiden taloudelle ja elinvoimalle. Suomen metsäkeskus esittää, että lakiin lisätään sen edustajien nimeäminen maakunnan yhteistyöryhmiin.

-
- Lakiluonnoksessa ehdotetaan, että luovutaan erityisohjelmista (osaamiskeskusohjelma (OSKE, vuosina 1994–2013), aluekeskusohjelma (AKO, v. 2001–2009) ja viimeisimpänä koheesio- ja kilpailukykyohjelma (KOKO, v. 2010–2013). Näkemyksiä ehdotuksesta tai ohjelmien tarpeesta jatkossa? (vrt. nykyisen 7/2014 lain 30 §)

-
- Onko maakuntaohjelman asemasta säädetty riittävästi? (vrt. nykyisen 7/2014 lain 34 §)

-
- Näkemyksiä ehdotuksesta luopua maakuntaohjelman toimeenpanosuunnitelmasta? (vrt. nykyisen 7/2014 lain 33 §)

Muita huomioita ja kommentteja lukuun 3

3 ja 5 luvun sisällöt kaventavat alueellisten erityisohjelmien määrä ja moniportaisuutta. Tämä asettaa aiempaa suuremmat vaatimukset maakuntaohjelmalle, jonka tulisi jatkossa sisältää aiempaa tarkemmin myös alueen kehittämisen konkreettiset, priorisoidut toimenpiteet. Myös maakuntaohjelman sisällön tarkastaminen tulisi tehdä jatkossa vuosittain, jotta toimintaympäristön nopeasti muuttuviin haasteisiin pystyttäisiin tehokkaasti vastaamaan.

- Ovatko eri viranomaistahot ja yhteistyöohjelmien hallinnointi määritelty selkeästi?

Muita huomioita ja kommentteja lukuun 4

-
- Lakiluonnoksessa ehdotetaan, että luovutaan äkillisten rakennemuutosalueiden nimeämisestä. Näkemyksiä luopua äkillisten rakennemuutosalueiden nimeämisestä? (vrt. nykyisen 7/2014 lain 47 §:n 2 mom.)

Muita huomioita ja kommentteja lukuun 5

III Lakiluonnos alueiden kehittämisestä ja Euroopan unionin alue- ja rakennepolitiikan hankkeiden rahoittamisesta (Rahoituslaki)

- Ovatko lain tarkoitus ja soveltamisalat selkeät? (1 ja 2 §)

-

- Onko viranomaisten toimivalta määritelty selkeästi?

-

- Onko toimivallasta välittävänä toimielimenä säädetty riittävästi?

-

Muita huomioita ja kommentteja lukuun 1

-

- Onko tukimenettelystä säädetty selkeästi ja riittävällä tasolla?

-

Muita huomioita ja kommentteja lukuun 2

Lakiehdotuksen 36 § mukaan ”...asiakirjat muodostetaan, välitetään ja säilytetään yksinomaan 49 §:ssä tarkoitetussa tietojärjestelmässä:

- 1) tukihakemus ja tuen muutoshakemus;
- 2) tukipäätös;
- 3) tuen maksatushakemus;
- 4) maksatuspäätös;
- 5) hankkeen seuranta- ja loppuraportit;
- 6) päätöksestä tehtävä oikaisuvaatimus;
- 7) päätös oikaisuvaatimukseen;
- 8) päätös tuen palauttamisesta, tuen takaisinperinnästä ja muista jatkotoimenpiteistä;

Rahoituslaki määrittää asiointin (hakemus, päätös, maksatus) tapahtuvan ja arkistoituvan sähköisen järjestelmä kautta. Hankkeisiin ja niiden maksatuksiin liittyy paljon erilaista liiteaineistoa, jonka siirtämisessä tietojärjestelmään tulisi olla hyvin joustava. Toteuttajaorganisaatiolle tulee olla selkeät ohjeet siitä, miten, missä (tuen saajan vai viranomaisen tietojärjestelmä / arkisto), ja missä muodossa (sähköinen vai paperilla) moninainen liiteaineisto säilytetään.

Kommentteja ja näkemyksiä lukuun 3

ESR-toimenpiteisiin osallistuvan henkilön henkilötietolomakkeiden käytöstä tulisi luopua ja siirtyä yksinkertaisempaan, sähköiseen järjestelmään, joka tukeutuu Suomi.fi -järjestelmän kautta käytössä olevaan vahvaan tunnistautumiseen.

- **Onko erillinen luku kansallisen vastinrahoituksen erityissäännöksistä tarpeellinen?**

-

Muita huomioita ja kommentteja lukuun 4

-

- **Onko eri viranomaisten tarkastusoikeudet määritelty selkeästi?**

-

Muita huomioita ja kommentteja lukuun 5

-

Kommentteja ja näkemyksiä lukuun 6

-

IV Mitä muuta haluatte sanoa alueiden kehittämistä ja EU:n alue- ja rakennepolitiikan toimeenpanoa ja hankkeiden rahoittamista koskevan lainsäädännön uudistamisesta?

Kommentit ja näkemykset

-

Haataja Jyrki
Suomen metsäkeskus

